

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 80.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

DRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisal se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu šte. 18.638.

Žerjavov program.

V prvi gorenjski metropoli je podal svoj volilen program dr. Korošec, v drugi gorenjski metropoli, v ne več esderskem Kamniku pa ga je podal v soboto dr. Žerjav. Vzglede dr. Korošca je torej vplival dobro.

Dr. Žerjavov govor ima tri dele. V prvem delu govori o splošni politični situaciji v državi s primernimi »pokloni« pred vlado Vukičevića. V drugem delu podaja program SDS za bodoče zakonodajno delo, v tretjem pa se zlasti ozira na slovenske razmere ter končuje z željo, da bi se volilen boj vodil v Sloveniji na dostojni višini. Naslednja seveda najbolj drugi in tretji del govora, ker njegov prvi del je itak dovolj znan iz »Jutrac«.

Predvsem treba zabeležiti, da je dr. Žerjav izjavil, da SDS ne bo več vršila vloge državnega žandarja. Izjava bi bila nad vse razveseljiva, če bi prišla malo prej, n. pr. leta 1925, ne pa šele sedaj, ko SDS pri najboljši volji te vloge sploh vršiti več ne more in ko mora biti vesela, da jo nad njo ne vršijo drugi. Pa tudi še sedaj bi bila izjava razveseljiva, če bi bila zvezana s priznanjem storjenega greha, da bi očitna izpoved dala jamstvo, da SDS te vloge ne bo več prevzela, pa tudi če bi jo mogla. Toda ne eno in ne drugo se ni zgodilo in olepševalna fraza, s katero je bila izročena resignacija na vlogo državnega žandarja, ji jemlje vso vrednost.

Po tej izjavi podaja dr. Žerjav na kratko program SDS za bodočo skupščino. Predvsem pravi, da mora Jugoslavija postati zopet pravna država. Nad vse lepo in zato pričakujemo, da se bo sam dr. Žerjav potrudil, da bo Fakinov umor čim prej pojasnjen.

V svoje največje zadoščenje bi mogli zabeležiti tudi dr. Žerjavov nastop proti korupciji. Pogrešamo pa žal, da ni dr. Žerjav niti omenil strankarske korupcije in vendar je ta v največji meri povzročila vso ostalo korupcijo. In če dr. Žerjav zahteva, da se najprej preišče, od kje imajo nekateri privatniki svoja premoženja, potem bi bilo tej sicer hvalje vredni zahtevi pridružiti še drugo, važnejšo, da je namreč treba tudi preiskati, od kje in kako so dobile nekatere stranke svoje fonde. In ravno voditelj SDS bi imel vzrok za tako zahtevo.

Drugi del programa govori le o znanih stvareh, ki so pred volitvami na programih vseh strank in zato nezanimive.

Nato je govoril dr. Žerjav o sestavi svoje liste. Javnost je pričakovala, da bo tu odgovoril dr. Žerjav na izjavo posl. Puclja v »Vremenu« in poskrbel za zadoščenje g. Ureku. Javnost je tudi pričakovala, da bo dr. Žerjav povedal historiat pogajanj za skupen nastop SDS in kmetijskih disidentov. Ne enega in ne drugega ni povedal dr. Žerjav, temveč omejil se je na staro trditev, da je g. Puclj onemogočil napredni blok.

Končno je dr. Žerjav nastopil še proti »dolgočasnemu« očitku, da SDS ni proti slovenstvu. Pa g. dr. Žerjav se silno moti, če misli, da je ta očitek dolgočasen. Nasprotno, očitek je zelo resen in izvira iz tega, ker je SDS in njen tisk priznaval slovenski narod le kot pleme in vsled tega propagiral zlitje slovenskega naroda s srbskim, in bil zato proti gojitvi slovenske individualnosti. Tako je leta dolgo SDS učila, tako je leta dolgo ves slovenski narod razumel politiko SDS in če danes SDS to stališče opustila, je treba to odkrito in povedati, ne pa se zateči k megleni izjavi. Naj mihi ne misli, da bo vsled volil-

Pašičevci zopet napovedujejo akcijo proti vladi.

Beograd, 8. avgusta. Včerajšnji dan je minil brez važnejših političnih dogodkov. Voditelji raznih političnih strank so se večinoma nahajali v pokrajini, kjer so imeli agitacijska zborovanja. Dne 17. avgusta poteče zadnji dan za vlaganje kandidatnih list. Tedaj se bo po splošni sodbi političnih krogov šele razvila prava volilna borba, ker se bo šele tedaj izvedelo za natančnejši položaj političnih strank z ozirom na njihove končno veljavno vložene kandidatne liste.

Volilna borba je sedaj zlasti zanimiva z ozirom na notranji razvoj v radikalni stranki. V splošnem mislijo, da obstoja razdvojenost ne samo v stranki, temveč tudi med narodom. Tako je tudi težko prerokovati, kateri struji bo izrekel narod pri volitvah v narodno skupščino svoje zaupanje.

G. Velja Vukičević, predsednik vlade je bil včeraj dopoldne dalje časa v svojem kabinetu, kjer se je sestal z Vlado Kosičem in se z njim dalj časa razgovarjal o položaju v južni Srbiji in Macedoniji. Za tem je g. predsednik vlade sprejel tudi justičnega ministra dr. Dušana Subotića, s katerim je imel daljši

razgovor. — Popoldne pa g. Vukičević ni prišel v svoj kabinet.

Marko Trifković, predsednik narodne skupščine se nahaja v Beogradu, kjer je imel včeraj več sestankov s svojimi političnimi prijatelji. Včerajšnje dopoldne so pašičevci konferirali o političnem položaju in o akciji, ki bi jo bilo treba izvesti z njihove strani. Razgovarjali so se tudi o vprašanju, ali naj izdajo proglas na narod, ali ne. V tem pogledu je prišlo med pašičevci do različnih mišljenj. Prevladuje pa mnenje, da je treba izdati tak proglas na narod.

Marko Trifković se je včeraj razgovarjal s pašičevci, kako bi mogli voditi volilno agitacijo med narodom po 17. avgustu čim bolj intenzivno. — Kakor se doznava, nameravajo pašičevci v najkrajšem času pričeti z najostrejšo borbo proti današnji vladi. Poleg Marka Trifkovića bodo sodelovali v tej akciji tudi ostali ugledni pašičevci. Aca Stanojević bo prišel v Beograd, kjer bo imel velik političen govor, ki bi pomenil definitivno prelom z vlado. Ni pa še gotovo, če bo to pašičevcem tudi uspelo, ker je Aca Stanojević napram vladi g. Velje Vukičevića zelo pomirljiv.

RADIKALNE IN DEMOKRATSKE KANDIDATURE.

Beograd, 8. avg. Po došlih poročilih je bilo dosedaj v vsej državi vloženih 96 radikalnih in 57 demokratskih list. V skoro vseh okrožjih imajo radikali po 2, ali pa po tri liste, a v Črni gori celo — 4. Radikalnih kandidatov je 1150, demokratskih 520.

Radikali imajo v Črni gori 4 liste, dočim imajo demokrati samo eno. V južni in srednji Dalmaciji, v doljnem in gornjem Banatu, v Novem Sadu, v somborskem, subotičkem in osješkem okrožju imajo radikali po 2 listi, a demokrati 3 liste. V Sremu imajo demokrati eno, radikali 3. V Varaždinu, Zagrebu, v krajiškem, liško-vrbaškem in primorskem okrožju imajo radikali po 2 listi, demokrati po eno listo. V šestih bosanskih okrožjih imajo radikali 9, a demokrati 6 list. Ostale liste odpadejo na okrožja v Srbiji in Macedoniji.

PRINC KOROL NE ODPSTI OD SVOJIH PRAVIC.

Bukarešta, 8. avgusta. Z ozirom na zadnje izjave princa Karla, da namerava za vsako ceno uveljaviti svoje pravice, ki jih ima do rumunskega prestola, je izdal Bratianu, ministriški predsednik stroge ukrepe in navodila, da se pod vsakim pogojem prepreči povratak princa Karla v Rumunijo.

VSE AGITIRA.

Beograd, 8. avgusta. V Beograd se je vrnil trgovinski minister dr. M. Spaho. Dr. Spaho se je sestal z zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem.

nega boja možno skriti novo orientacijo glede slovenstva in jugoslovanstva!

V karakteristiko stila Žerjavovega govora naj navedemo še en stavek: Tako je dejal dr. Žerjav: (Celo druge stranke) priznavajo SDS, da je iskrena braniteljica demokracije in državljanskih svobodščin.

Mi si takega stavka ne bi upali napisati, ker se bojimo, da bi nas izžvižgali vsi oni, ki so leta 1925 na lastni koži občutili, kako je »ta iskrena braniteljica demokracije« preganjala svoje politične nasprotnike.

Da si pa je dr. Žerjav upal povedati ta stavek, pove vse in s tem naj bo naš komentar zaključen.

Vsi uglednejši politiki se nahajajo izven Beograda na strankarskih zborovanjih, ki se vrše v velikem številu po vsej državi. Vsi politiki hitijo z volilnimi predpripravami, ker je 17. avgust zadnji dan za vlaganje kandidatnih list.

Predsednik vlade, g. Velja Vukičević namerava oditi v Bosno in južno Srbijo. Istotako bosta odpotovala Ljuba Davidović v Bosno, a dr. Voja Marinković v Srbijo.

DNEVNI RED SEPTEMBERSKEGA ZASEDANJA ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 8. avgusta. Predvčerajšnjim je objavil sekretariat Zveze narodov začasni dnevni red 46. zasedanja Sveta Zveze narodov, ki se bo pričelo dne 1. septembra.

Najvažnejša točka posvetovanj bo vprašanje o ureditvi današnje gospodarske organizacije Zveze narodov z ozirom na sklepe svetovne gospodarske konference. Poleg običajnih poročil o delu v posameznih komisijah in oddelkih se bo sklepalo tudi o uspehih III. splošne prometne in tranzitne konference in o pomoči državi, članici Zveze narodov, ki bi bila eventuelno napadena. Kot se doznava, pride na dnevni red tudi prošnja Rumunije in Madjarske, ki sta jo obe državi vložili radi sestave madjarsko-rumunskega razsodišča. Vendar pa to še ni definitivno, ker je Zveza narodov poslala pred dnevi rumunski in madjarski vladi predlog, da obe vladi še enkrat vprašanje madjarsko-rumunskega razsodišča skupno razmotrivata.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 8. avgusta. Včeraj se je odigrala nogometna tekma med Gradjskim in Črnogorcem, ki je končala z rezultatom 7 : 0 v korist Gradjskega.

Včeraj so se otvorile tudi prvenstvene nogometne tekme podsaveza za jesensko sezono. Prva sta se srečala SK Slavija in SK Zmaj. Igra je končala z 8 : 2 z zmago Slavije.

Nastopili so še Maksimir in Gradjevinari. Tekma je končala z zmago Maksimira v razmerju 10 : 2.

HAJDUK ZMAGAL NAD MADJARI.

Split, 8. avgusta. Splitski Hajduk je včeraj v ravnateljstvu porazil Madjare iz Budimpešte. — Kot se doznava bo Hajduk pozvan v Barcelono.

Včerajšnje občinske volitve.

VRHNIKA: Oddanih glasov 1242 (71 odst.). Rezultat: Združene vasi 129 glasov (3 mandate), Napredna gospodarska lista 145 (4), Združena gosp. stranka 85 (2), SLS 622 (17) in združ. del.-kmet. lista 261 glasov ter 7 mandatov.

VIČ: Oddanih 828 glasov (55%). Rezultat: Napr. gosp. stranka 201 glasov in 8 odb., SLS 276 (11), Nepolitična gosp. del. lista 97 (4) in Delavska lista (soc.) 254 glasov ter 10 mandatov.

(V letu 1924: SLS 67 odbornikov, SKS in JDS 9, Socijalisti 12.)

BREZOVICA: Oddanih glasov 220 (50 odst.). Rezultat: SLS 130 glasov in 10 odbornikov, Kmetstvo delavska lista 42 (3), Gosp. lista Notranje Gorice in Plešivica 48 (4).

(Leta 1924: SLS 7 odbornikov.)

DOBROVA: Oddanih glasov 175 (31 odst.). Rezultat: Delavska zveza 66 glasov in 9 odbornikov, SLS 109 (16).

(2 listi razveljavljeni.)

DOL: Oddanih glasov 223 (82%). Rezultat: SLS 89 glasov in 7 odbornikov, Del.-kmet.-obrt. lista 41 (3), SKS 59 (5), Stranka kršč. soc. del. 34 (2).

(Listi 1 in 4 vezani.)

HORJUL: Oddanih glasov 260 (71%). SLS 26 glasov in 1 odbornika, Bastičeva lista SLS 174 (12), Kmetška stranka v Horjulu 60 (4).

LIPLJENE: Oddanih glasov 100 (77 odst.). Rezultat: Gosp. lista 56 glasov in 4 odbornike, SLS 44 (3).

(Isti izid kakor leta 1924.)

ČERNUČE: Oddanih glasov 173 (71%). Kat. soc. del. obrt. zveza 38 glasov in 2 odbornika, Združ. delavci in kmetje 86 (4), Kmetška zveza SLS 49 (3).

JEZICA: Oddanih glasov 424 (73%). Rezultat: Napred. gosp. lista 51 glasov in 3 odbornike, SKS 31 (2), SLS I. Ahlinova 95 (5), SLS II. Severjeva 179 (11), Kmet.-del. zveza 68 (4).

PRESERJE: Oddanih glasov 278 (49 odst.). Rezultat: SLS 86 glasov in 8 odbornikov, Kmet.-del. lista Preserje 91 (8), Rakiška gosp. stranka 62 (6), Kmet.-del. lista 29 (3).

ŽELIMLJE: Oddanih glasov 208 (65 odst.). Rezultat: SKS 37 glasov in 3 odbornike, Združena lista 59 (5), Kmetški dom 112 (9).

STUDENEC-IG: Oddanih glasov 197 (69%). Rezultat: Neodvisna gosp. lista 73 glasov in 7 odbornikov, SKS 62 (5), SLS 62 (5).

RAČNA: Oddanih glasov 136 (76%). Rezultat: SLS 29 glasov in 2 odbornika, Gosp. stranka SLS 54 (4), Kmetška zveza SLS 53 (3).

BOROVNICA: Oddanih glasov 377 (67 odst.). Rezultat: SDS 30 glasov in 2 odbornika, Združ. gosp. lista 188 (13), SLS 108 (7), Del. kmetška lista 51 (3).

NAŠ ŠAHOVSKI TURNIR V KARLOVCU.

Zagreb, 8. avgusta. Strokovni svet šahovskega saveza kraljevine SHS je na svoji seji dne 6. avgusta določil, da bodo nastopili na V. nacionalnem amaterskem šahovskem turnirju, ki se bo vršil 15. avgusta v Karlovcu naslednji gg.: Ciril Vidmar in Z. Rupnik iz Ljubljane, M. Filipić, V. Agopejev, M. Grenčarski in dr. L. Singer iz Zagreba, B. Tot iz Vršaca, G. Kurdjukov iz Siska, J. Mešiček in V. Pirc iz Maribora, S. Acinović, ing. O. Nedeljković iz Beograda, dr. F. Stein iz Sombora, Vlado Zidovec, B. Abraham in R. Bernadić iz Karlovca in J. Bošan iz Subotice.

COSULICH — UMRL.

Trst, 8. avgusta. Včeraj je umrl Alberto Cosulich, lastnik velikega parobrodnega društva v Trstu.

Poravnajte naročnino!

Tržaška prometna vprašanja in promet z Jugoslavijo.

Z. Z. — V Trstu, 4. avgusta.

Tržaški promet je v povojnem času dosegel višek v letu 1924. Odtlej pa je začel padati in je padal od meseca do meseca. Šele letošnji mesec junij je bil zopet boljši od istega meseca lanskega leta, toda letošnje prvo polletje v celoti pa vendar zaostaja za kakih 3000 vagonov za lanskim prvim polletjem. Ker sta promet in splošno gospodarstvo življenje v Trstu neločljivo zvezana drug z drugim, je lahko razumeti, kako ves Trst z največjim zanimanjem, ali bolje rečeno, z največjo bojaznijo za svoj obstanek, zasleduje statistične podatke o prometu, ki jih vsak mesec izdaja tržaška trgovska zbornica, in kako se po teh številkah sodi in presoja, kdaj bo treba pobrati šila in kopita ter iti s trebuhom za kruhom v tuji svet.

Priznati se pa mora, da se je zlasti v zadnjih časih s strani raznih tržaških službenih in vobče interesiranih krogov ter posebej v ta namen sestavljenih odborov storilo vse mogoče, da bi se tržaške prometne razmere zboljšale. Seveda pa se tudi v teh krogih računa v prvi in glavni vrsti s činiteljem, ki stoji izven dosegega načrta in sklepov ne samo vseh tržaških odborov, temveč tudi same italijanske vlade, katera naj bi izvedla tržaške načrte in sklepe, namreč z — zaledjem, ki ni italijansko in je popolnoma neodvisno, samostojno, suvereno glede ureditve svojega prometa. Kaj pomagajo vsi tržaški načrti in sklepi, če pa je jugoslovansko, avstrijsko, češkoslovaško, nemško in madžarsko zaledje svoj promet usmerja tjakaj, kjer je njemu ugodnejše, udobnejše in — bolj poceni!

V zadnjih časih se je v Trstu veliko delalo na to, da bi se v smislu znanega vladnega odloka o ustanovitvi svobodnih luk v vseh večjih italijanskih pristaniških mestih, tržaška svobodna luka razširila in železniške zveze preuredile tako, da bi ves ta preurejeni svobodnoluško-železniški sistem tvoril čim največjo privlačnost za inozemski promet. Posebna komisija je izdelala tozadevne načrte in jih predložila pristojni medministrski komisiji. Ta medministrska komisija si je ogledala položaj na licu mesta in ga temeljito proučila, a danes se javlja službeno s strani tržaške provincialne fašistovske federacije, da je medministrska komisija v polnem obsegu odobrila načrte tržaškega odbora in izjavila, da bo v tem smislu tudi stavila svoje predloge vladi.

Eden glavnih predlogov tržaškega odbora je bil, da se sedanji dve železniški postaji na Opčinah pretvorita v enotno ranžirno in carinsko postajo, ki bi obavljala razrejanje vseh vlakov, ki so namenjeni za Trst in ki odhajajo iz Trsta, a obenem pa tudi vse carinske posle, ki so se doslej obavljali v Postojni, Prestranku, Podbrdu in Gorici, kolikor se tiče prometa s Trstom in preko Trsta. Medministrska komisija si je ogledala opčinski postaji, Prestranek in Postojno in se je končno odrekla za načrt tržaškega odbora. Ravno tako so odobrili tudi predlogi glede tarifnih olajšav, ki naj bi omogočale Trstu konkurenco s severnomuškimimi lukami, zlasti pa s Hamburgom. V glavnem pa gre seveda za to, da se predvsem promet neposrednega zaledja, Avstrije in Jugoslavije, zopet usmeri v Trst in preko Trsta, in v tem pogledu prihaja v prvi vrsti v poštev osredotočenje železniškega prometa in carinskih poslov na Opčinih.

V Trstu si od te preureditve obetajo zelo veliko. Prepričani so, da bo zlasti vsa Slovenija s svojim prometom zopet krenila v Trst, a primerne tarifne olajšave da pritegnejo tudi precejšen del ostale Jugoslavije, ki se je v zadnjih časih čim dalje bolj začela odtegotovati ne samo Trstu, temveč tudi vobče Italiji ter zlasti za svojo uvozno in izvozno trgovino v vedno večji meri išče neitalijanskih trgov, a za svoj inozemski promet v vedno večji meri uporablja svoje lastne luke in svoje lastne brodogojne.

V tem pogledu so Italijani v resnici nerazumljivi v svoji »sveti sebičnosti«. Vživel so se namreč po onih prvih povojnih letih, ko so vsled splošnega pomanjkanja industrijskih izdelkov v Jugoslaviji vsa naša država dobesedno preplavila z italijanskimi izdelki in je zlasti Trst kupčeval z neposrednim zaledjem, kakor se nikdar prej, v prepričanju, da je Jugoslavija nekako obvezno razpečevališče za italijansko blago in da sploh ne sme svojih potrebščin iskati drugje, ko izključno le v Italiji. Danes, ko se je naša država toliko osamosvojila, da more svobodno razpolagati s svojimi kupnimi

sredstvi, in je industrijska proizvodnja ne samo v vsem zunanjem svetu dosegla že in celo že prekoračila predvojno stanje, temveč se tudi že prilično razvila doma, so se razmere temeljito izpremenile, česar pa Italija in Trst nikakor ne moreta razumeti. V Italiji in Trstu se namreč smatra, da je Jugoslavija dolžna svoje uvozne potrebščine nabavljati predvsem, če že ne izključno, v Italiji, in tako je tržaški »Piccolo della Sera« pred nekaterimi dnevi zaključil neki članek, v katerem se je pritoževal, da se Jugoslavija čim bolj izogiba italijanskega trga, z značilnimi besedami:

»Po sreči zna nacionalna vlada, ki ji predseduje ekselencja Mussolini, s potrebno odločnostjo varovati najsvetejše pravice Italije!«

Torej če ne z lepo, pa z grdo! Jugoslavija mora kupovati v Italiji, in seveda predvsem v Trstu!

In so v resnici zanimive številke, ki jih v tem pogledu objavljajo italijanski listi.

Promet med Italijo in Jugoslavijo, ki je v letu 1924 znašal 927.1 milijona papirnatih lir, je v letu 1925 zrastel na 1277.5, v letu 1926 pa na 1353 milijonov in ta porast ni morda posledica devalorizacije lire, temveč je popolnoma resničen, ker se ne izpreminja, četudi se preračuna v zlate lire. Računom v zlatu je namreč znašal 218.7 milijona v letu 1924, v naslednjem letu 262.7, a v lanskem 70.3 milijona zlatih lir.

Seveda gre tu za skupni, obojestranski promet. Toda stvar se pa temeljito izpremeni, če se vzame italijanski promet zase in ravno tako jugoslovanski.

Italija je v letu 1924 izvozila iz Jugoslavije za 556.9 milijona papirnatih lir, v naslednjem letu za 580.9 in v lanskem za 973.4 milijona, kar znaša v zlatu 125.4, 160.6 in 194.5 milijona zlatih lir. Italijanski uvoz iz Jugoslavije je torej v zadnjih letih stalno raste. Vse drugače pa jugoslovanski uvoz iz Italije, ki je v letu 1924 znašal 370.2 milijona papirnatih lir, v naslednjem letu 486.4, a v lanskem letu samo 379.6 milijona. Stvar pa postaja za Italijo še neugodnejša, če se ti zneski izrazijo v zlatu ter znaša jugoslovanski uvoz iz Italije v 1924. letu 83.3 milijona zlatih lir, v 1925. letu 102.1, v letu 1926 pa samo še 75.8 milijona zlatih lir. Jugoslovanski uvoz iz Italije je potemtakem v letu 1926 celo manjši, za 7.5 milijona zlatih lir, kot pa v letu 1924.

Ugotovitev tega nazadovanja jugoslovanskega uvoza iz Italije je dala tržaškimi laskim listom povod ne samo za bridke tožbe — seveda gre večji del tega uvoza preko Trsta — temveč tudi, kakor je že zgoraj omenjeno, naravnost za bolj ali manj prikrita grožnje. Naravnost smešna pa je trditelj tržaškega »Piccola«, da se znaten del onega blaga, ki ga nočejo kupovati Jugoslovenci, more prodati v države z mnogo boljso valuto, kot pa je dinar. Za božjo voljo, naj ga vendar prodajo, saj jim nihče ne brani, in naj se potem ne hudujejo na Jugoslovence, ki za svojo »manj vredno« valuto drugje kupujejo boljše blago po ugodnejših cenah!

Tako se torej Trst bori za svoj promet z zaledjem in seveda v prvi vrsti z Jugoslavijo. Na eni strani se delajo velikanski načrti za pritegnitev jugoslovanskega prometa, na drugi strani pa prihajajo z omalovaževanjem, preziranjem in celo z grožnjami! In Jugoslavija je dolžna, mora kupovati v Italiji! Naša osamosvojitev se smatra naravnost za nekaj atentat na italijanske pravice! In žalibog se najdejo celo med nami ljudje, ki podpirajo Italijo v tem njenem prizadevanju, da bi nas gospodarsko zaslužili. Saj se je te dni vršilo v Zagrebu neko zborovanje, na katerem je govoril in protestiral neki dr. Jedlovski, zastopnik neke italijanske paroplovne družbe (»Navigazione Generale Italiana«) proti načrtu naše vlade, čigar izvedba bi pomenjala osamosvojitev naše države v stvari izseljeniškega prometa. Seveda če bi šlo za »monopol«, ki naj bi ga dobila ona italijanska držba, bi bilo vse dobro in »dalninski Hrvati« dr. Jedlovski bi bil molčal kot grob!

Hvala Bogu, da se je v našem narodu začela utrjevati zavest ogromnega pomena gospodarske osamosvojitve, in če to ni prav italijanskemu Trstu, Italiji in fašizmu, naj si pač pomagajo, kakor vedo in znajo. Kar smejo oni, smemo tudi mi: proti italijanskemu naš jugoslovanski »sacro egoizmo«!

Spekulativni posel.

Ko je beograjska Trgovska zbornica objavila svojo napoved glede letošnje letine, smo zahtevali, da mora poljedelsko ministrstvo objaviti uradne podatke o stanju žetve, ker ni izključeno, da so bile vesti pretirane in da bi vse jeremijade o slabi letini imele spekulativni cilj.

Da smo imeli prav, dokazuje jasno članek »Jug. Lloyd« »Spekulativni posel« in zato objavljamo članek v celoti. »Jugoslovanski Lloyd« piše:

»Naši takozvani prečanski javnosti je manj znano, da je v Srbiji vsaka trgovina, pa tudi manjša, protokolirana poleg ostalega tudi kot »spekulativni posel«. To tudi ni nikakrduž, ker je tam spekulacija tako popularna, da vsakdo spekulira in da mnogo tega, kar od tam pride, »diši« po spekulaciji ali pa ima vse njene značilnosti. Spekulaciji v vulgarnem smislu besede, ta je pa na žalost tako pogost, je vse dovoljeno. Glavno je, da spekulacija za nekoga uspe, če pa je ta stvar za drugega in za javnost dobra, — to je postranska zadeva. Radi dobro pojmovanih interesov našega gospodarstva se mora naša javnost boriti proti tej in taki spekulaciji in radi tega, iz-

hajajoč iz tega stališča, ne moremo, ne da bi ožigosali zadnje preveč alarmantne glasove iz Beograda o stanju naše žetve.

Na žalost je znana stvar, da je naša uradna statistika in poročevalna služba zelo slaba in počasna, neuradna pa mora biti osnovana le na pripovedovanjih, ki je navadno pretirano in tendenciozno. Radi tega se ne morejo niti na podlagi uradnih statistik in poročil delati dalekosežni zaključki, kaj pa šele na podlagi poročil, ki prihajajo iz vrst interesentov kakih takih institucij, kakor je to beograjska Trgovska zbornica, ki je te dni dvignila alarm o katastrofalnem stanju žetve. Ta Zbornica je na podlagi privatnih poročil iz notranjosti Srbije sestavila celo v odstotkih nekako statistiko o nazadovanju letošnje letine in je vse to objavila z alarmantnimi komentarji, ne vodeč računov o drugih krajih in niti o tem ne, kako bo tak alarm učinkoval na splošno gospodarske razmere in na našo valuto.

Efekt alarmantnih poročil beograjske Trgovske Zbornice se je takoj pokazal. V Zürichu je dinar, ki je zelo odvisen od naše žetve in izvoza, pričel padati in je od petka (29. julija 1927) do srede (3. avgusta 1927)

notiral 9.10, torej slabše kakor pa celo v času italijansko-albansko-jugoslovanskega spora, ki je bil zelo opasen. Samo intervencija Narodne banke in hvalevredna solidnost bank sta vplivali, da je dinar zopet dosegel svojo prejšnjo višino. Učinek alarmantnih vesti o neki katastrofalni žetvi je bil na široko javnost zelo težak. Konzumenti so videli pred seboj zgolj pošast novih podraževanj, uvozniki padec dinarja in drago kritje s tujnimi devizami in s tem pospešeno padanje konzuma, uvozniki, ki se s slabimi spekulacijami ne bavijo, so videli v vsem znamenje gotove nesolidne spekulacije. Tudi naše uradništvo se je celo iz province povpraševalo, če je »vendar tako strašno« z našo žetvijo. Po informacijah iz strokovnjških krogov smo mi demantirali vesti o kakikatastrofi in z zadovoljstvom priobčili pravilnost stališča Udruga izvoznikov v Zagrebu, ki je stvarno in zelo odločno nastopilo proti objavljenemu referatu, kakor je bil n. pr. referat Trgovske Zbornice in brez vsakih stvarnih statističnih podatkov, ker se s tem ustvarja možnost nesolidne spekulacije, odnosno se vznemirjajo široke mase konzumentov, ki zelo hitro reagirajo na take tendenciozne vesti.

Mi smo daleč tudi od misli, da bi nespretno sestavljeni referat beograjske Trgovske Zbornice o letošnji žetvi nazvali za spekulativni posel, vendar pa jo moramo, kakor tudi druge kompetentne uradne in neuradne institucije opozoriti, da bi bilo treba biti mnogo bolj opreznim pri presoji raznih poročil iz notranjosti države in koder se govori o žetvi in izvozu, bi morale imeti vse bolj pred očmi vso državo, ne pa samo posameznih krajev. Pri taki opreznosti referati ne bodo enostranski in ne bodo vzbujali suma, da so gotov — spekulativni posel...«

Politične vesti.

Esdeesarska lista za mesto Ljubljana vložena. — Esdeesarski popoldnevnik poroča zmagonosno, da je bila v soboto dopoldne vložena esdeesarska lista za Ljubljano. Notica esdeesarskega glasila dokazuje, da je bilo treba premagati mnogo težav, predno je mogla SDS vložiti svojo nesrečno listo. In da je bila lista nesrečna, o tem ni dvoma. Edino popularen mož, ki ga ima v Ljubljani še SDS, je dr. Dinko Puc in njegova kandidatura bi bila za SDS najboljša. Tudi dr. Joža Bohinjec bi mnogo boljše odrezal, kakor pa bo dr. Kramer. Pa kaj bi točili krokodilove solze, ko nas v resnici niti najmanj ne žalosti, če je SDS naredila napako. — Za namestnika dr. Kramerja je postavljen železniški uradnik Ernest Vargazon. Če bi imela SDS srečno roko, bi postavila g. Vargazona za kandidata, ne pa za namestnika in bi tako vsaj lahko potolažila uradnike. Z neodkritosrečno žalostjo v sruču pa moramo konstatirati, da ga je tudi v tej stvari SDS polomila. Mislimo namreč, da so tisti naivni in ponižni uradniki, ki so veseli, da dobi uradnik brezpomembno namestništvo, že izumrli. — Značilno je tudi to, da je SDS tudi v Ljubljani zatajila svojo firmo in da je bila vložena njena lista pod imenom naprednega bloka. Z gospodarsko listo si v Ljubljani niso upali na dan in bilo bi tudi malo prenerodno, ker Ljubljana vendarle pozna zasluge SDS na gospodarskem polju. Saj so ravno te dni kupovali Ljubljanci inventar Slavenske banke. — Pravijo, da ni nihče bolj zadovoljen nad listo SDS, ko dr. Korošec, ki obžaluje samo to, da ni njegov protikandidat sam dr. Jerjav in potem bi doživel naravnost briljantno zmago. Pa tudi tako je dr. Korošec zadovoljen.

Vukičevićev odgovor Radonjiću. Ministriški predsednik je poslal predsedniku finančnega odbora Radonjiću pismo, v katerem mu sporoča, da je vlada naročila poljedelskemu ministrstvu, da zbere vse podatke o letošnji suši in o zalozah živil, da bo mogla vlada ukreniti vse potrebno za preprečenje škodljivih posledic suše.

Pravilna naredba finančnega ministra. Fin. minister dr. Bogdan Marković je izdal naredbo, s katero se prepoveduje nameščenec finančnega ministrstva vsako vmešavanje v volivno borbo. Prepovedana je vsaka agitacija za politične stranke in nihče ne sme javno delati za ali proti postavljenim kandidatom. Strogo bo kaznovan vsak, kdor bi svoj službeni položaj izkoristil v volivne svrhe. Tudi dopusti se ne smejo uporabljati v agitacijske namene. Predstojniki uradov so obvezani, da pazijo na izvedbo te naredbe. — Fin. minister Marković, ki se je v sedanjih vladah izkazal kot eden najboljših ministrov, je tudi kot pristaš volivne svobode upravičil svoj dober sloves in dokazal tudi v tej stvari, da mora biti minister v prvi vrsti strokovnjak in da je mnogo bolje, če imamo za ministra dobrega strokovnjaka, ko pa slabega parlamentarca.

Spor med pasiševci in vlado poostren. V soboto je bila seja izvršilnega odbora radikalne stranke. Odbor je skoraj čisto v pasiševskih rokah. O seji ni bil izdan noben komunikat. Zvedelo pa se je, da se je na seji obravnavalo tudi o kandidaturah Vukičevića in njegovih pristašev. Sklenjeno je bilo, da izvršni odbor vse te kandidature proglasi kot neradikalne. Ta proglasitev pa se bo izvršila šele po 17. avgustu, ki je zadnji dan za vlaganje kandidatnih list. — Na drugi strani pa se poroča, da bo Velja Vukičević odtegnil glasilu radikalne stranke »Samouprava« vsako podporo, ki bo morala potem reducirati svoj obseg, ali pa sploh prenehati če ne bodo poskrbeli pasiševci za denar.

Japonski ultimatum Kitajski. Po ameriških vestih iz Sangaja je Japonska potem svojih diplomatskih zastopnikov istočasno predložila vladi severne in južne Kitajske celo vrsto ultimativnih zahtev, ki pomenijo obnovev japonskih zahtev iz l. 1915, navedenih v 21 točkah. Japonske zahteve pomenijo, da bi imele postati Mandžurija in Mon-

golska dejansko japonski koloniji. Nadalje zahteva Japonska, da ne smejo nacionalisti prodrati severneje od Santunga ali pa bo japonska svoje posadke v Santungu še okrepila in se kot klin zagobjdila med severno in južno Kitajsko. Kitajska mora nadalje dovoliti Japoncem, da si smejo neomejeno pridobivati zemljo v Mandžuriji in Mongoliji ter zapadno od nje graditi železnice v poljubni meri. Kitajska pa ne sme zgraditi paralelno s temi železnicami nobene proge. Japonska zahteva nadalje nekaj političnih protektoratov čez vse od Čangcolina zasedene pokrajine ter Peking. Japonski poslanik v Pekingju je odšel v glavni stan generala Čangkajseka, da se dogovori s kitajskim generalom o izvedbi japonskih zahtev. — Ameriški korespondenti iz Sangaja trde, da je stavila Japonska svoje zahteve s pristankom velkobritanske vlade, ki da Japonski naravnost varuštvo nad Kitajsko. — Če so vse te vesti resnične, potem je sigurno, da bo zaradi Daljnega vzhoda nastala prihodnja svetovna vojna.

Framasoni so krivi Mussolinijevih neuspehov. Fašistovski tisk je pričel zopet napadati framasona, ki da so krivi vseh incidentov, ki so nastali na alpskih in jugoslovanskih mejah. Framasoni da so bili tudi tisti, ki so hoteli zaplesti Italijo v vojno z Jugoslavijo. Te napade fašistovskega tiska na framasona tolmachi francoski listi kot obupen poizkus Mussolinija, da opraviči svoje neuspehe. Predvsem pa svoj londonski neuspeh, ko mu v Londonu nihče ni hotel verjeti njegovih tatarskih vestih, da pripravljajo Jugoslavija napad na Italijo. — Ti fašistovski napadi na framasona so zelo značilni, ker dokazujejo, da se je pozicija fašistov v Italiji tako poslabšala, da se morajo danes že opravičevati pred italijansko javnostjo, ki ni nobeni stvari tako nasprotna, ko vojni. — Ni treba še posebej poudarjati, kako silno neresni so fašistovski očitki, ker je znano, da je cilj prostozidarjev zbližanje narodov, ne pa hujskanje na vojno. Seveda pa je samoposebi razumljivo, da so prostozidarji proti fašistom, kot najbolj izrazitim vojnim hujskačem.

Anarhisti odgovorili na potrditev smrtne obsodbe Sacca in Vanzettija a atentatu. Policija je aretirala neko služkinjo, ker je v hiši guvernerja Fullerja polila stopnišče s petrolejem in ga hotela zažgati. — V New Yorku so vrgli anarhisti tri bombe, ki so z veliko silo eksplodirale. Več oseb je bilo ranjenih, nekatere smrtno. Atentat je bil izvršen tudi na presbiteriansko cerkev v Filadelfiji. Eksplozija je bila tako silna, da je bil poškodovan blok 15 hiš. Mnogo oseb je bilo ubitih in ranjenih. — Policija je izdala obsežne varnostne odredbe, kjer se najbolj boje anarhističnih atentatov. Značilno je, da noben atentator še ni bil prijet. — Ameriški delavci pripravljajo velikanske protestne štrajke. Nevarnost obstoji, da bo ustavljen ves promet v njujorški luki. Tudi po vseh drugih državah pripravljajo delavci velikanske štrajke, da z njimi izsilijo pomilostitev obeh italijanskih anarhistov. — Po nekaterih vestih jim je to tudi uspelo, ker se je guverner Foller baje že odločil, da pomilosti Sacca in Vanzettija, čeprav je o njihovi krivdi prepričan.

Čiherin o rusko-angleških odnosih. »Wolf« javlja, da je ljudski komisar za zunanje zadeve, Čiherin, objasn timer za zastopnikom časopisja glasove o angleških korakih glede zopetne upostavitve diplomatskih odnosov med sovjetsko Rusijo in Anglijo in je naznačil, da je kaj takega v danih razmerah nemogoče. Zadnja izvajanja zunanjega ministra Chamberlaina v spodnji zbornici so bila v prvi vrsti napad na sovjetsko vlado. Je velika zmota, ako misli Chamberlain, da bo sovjetska vlada dopustila in da bi brez garancij angleške vlade o varnosti sovjetske lastnine na Angleškem sedaj pristala na obnovev diplomatskih stikov. Je popolnoma razumljivo, da je sovjetska vlada vsak čas pripravljena, da bi se pogajala s Anglijo, ali da pa bo zahtevala garancije, da bi se nedopustna dejanja, kot na primer slučaj Arcosa v Londonu nič več ne ponovila.

Komunističen kurir ustreljen. V četrtlek zvečer je estonska policija zalotila komunističnega agenta v razgovoru z nekim sovjetskim kurirjem. Agent se je policiji zoperstavil in je streljal na policijskega uradnika ter ga ranil. Nato so streljali policisti in je bil kurir dvakrat zadet v glavo, da je na mestu umrl. Pri kurirju so našli zelo velike denarne vsote. Kurir je bil odposlan v Estonijo, da bi vodil tu tajno komunistično organizacijo. Policija je nato izvedla obširne aretacije. Ime kurirja je policiji znano, a ga policija ni objavila.

Volitve na Islandu. Pri volitvah v islandski Althing (državni zbor) so dobili konservativci 18, naprednjaki 17, socialni demokrati 5, liberalci 1 in nestrankarji en mandat. Ker so izgubili konservativci 3 in liberalci 2 mandata, je izgubila konservativna vlada tudi svojo večino. Novo vlado bodo sestavili naprednjaki, ki jih bodo podpirali soc. demokrati. Naprednjaki in soc. demokrati so se tudi pri volitvah že podpirali, ker eni ko drugi zagovarjajo nov zadržni zakon, da tako podpro male ribiče in kmete proti veletrogvom. Zunanje politično pa se ne strinjajo naprednjaki s soc. demokrati, ki zagovarjajo ohranitev sedanje personalne unije z Dansko, dočim so naprednjaki za popolno samostojnost otoka Island.

Napad na rusko garnizijo. Po poročilih iz Moskve je bil te dni izvršen napad na malo garnizijo Koidanov v sovjetski Ukrajini. lo garnizijo Koidanov v sovjetski Ukrajini blizu poljske meje. Napadalec je vodil hetman Poljske. En bataljon sovjetskega 89. pehotnega regimenta je bil v temi in med nevihto popolnoma razorožen. Deset ruskih vojakov in uradnikov in nekaj nepriljubljenih okrajnih sovjetskih funkcionarjev je bilo ubitih. Krajevni vodja politične policije se je rešil s tem, da se je — skril. Neki drugi ruski bataljon zasleduje napadalce, toda do sedaj še brez uspeha.

ZA PONEDELJEK.

TEKMA NARODNIH NOŠ.

Slovensko žensko priredi ob času jesenske razstave 15. do 16. septembra 1927 na Ljubljanskem velesejnu razstavo oziroma tekmovalje narodnih noš. Pokroviteljstvo je prevzela dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije gospe Franja dr. Tavčarjeva. Da bo ta prireditev, ki mora biti ponos naših žena širšom Slovenije in dokaz lepote in umetnosti naših narodnih noš čim bolj uspešna, pozivamo vse slovenske žene in dekleta vseh slojev, da pridejo na ta dan tekmovalja, t. j. 16. septembra v narodnih nošah same ali pa pošljejo v njih svoje znanke. Skrbite pa za to, da tudi moška narodna noša ne izostane. Zastopana naj bodo tudi vsa društva po možnosti v skupinah. Ker je ta dan namenjen manifestaciji narodnih noš je dolžnost vsake Slovenke in vsakega Slovenca, da se osebno udeleži te prireditve in bi bil narodni greh, če bi kdo pustil le posamezni komad te dragocenosti zaprt doma v skrinji ali omari, ker bi s tem zmanjšal sloves in veličnost manifestacije.

Narodne noše: Štajerska, Koroška, Prekmurska, Tržaška okolišanska, Beneška. Ta dan je Vaš, zastopajte ga častno.

Na programu prireditve je tudi kmečka soba, v kateri bo razstava vsakovrstnih narodnih vezenin, slikanih, vložnic in rezanih skrinj, kolovratov, preslic, čelnic, sklepov, peč, zavijač, svilenih rut, kožuhov itd. Kdor bi bil v posesti kateregakoli teh predmetov naj javi to Velesejnskemu uradu, ki prevzame za vse vposlane predmete polno jamstvo in povrne pošiljateljeve stroške.

Našemu klicu naj se odzovejo vsi, ki z narodno nošo ali katerikoli predmetom morejo obogatiti in spopolniti razstavo in tudi oni, ki morejo dati informacije ali naslove, da se odbor obrne na dotične pismenim potom. Vse prijave in dopise sprejema prireditveni odbor pod naslovom: Ljubljanski Velesejnski urad, Ljubljana.

SOKOLSTVO.

40-letnica sokolskega društva v Novem mestu dne 13. in 14. avgusta 1927. Zletni od-

bor novomeškega sokolskega društva se obrača s tem apelom na bratska društva vseh slovenskih žup ter jih vabi na mnogo-brojno udeležbo našega velikega jubileja, ki naj bo obenem skupno slavlje vseh slovenskih in hrvaških žup. Kakor pred 35 leti ljubljansko, tako je pred 40 leti novomeško sokolsko društvo — eno izmed prvih bojovníkov za narodno svobodo — sledilo nesmrtnim vzgledom velikih voditeljev Tyrša in Fugnerja ter delovalo za nacionalno pre- rojenje svojih rojakov. Prepričani smo, da se bodo zlasti slovenske sokolske župe za- vedale velikega kulturnega pomena našega podeželskega sokolskega društva za narodno stvar, kar moremo podpreti z dokazi vztrajnega dela in jeklene volje naših telo- vadcev in požrtvovalnega članstva, zlasti pa z imenom rojaka br. Štuklja, ki je na med- narodni olimpijadi odnesel svetovni sloves. Zlasti pa smemo pričakovati bratske pomo- či od ljubljanske sokolske župe, ki bo kot zvezda vodnica slovenskega sokolstva pohi- tela v gostih vrstah v gostoljubno dolejnjsko metropolo pod ponosno in častljivo zasta- vo Ljubljanskega Sokola — simbolom brei- ske sloge in skupnega dela za dosego vzvi- šenih ciljev večne sokolske ideje, da pokaže iskreno bratsko ljubav in zanimanje za vsak napredek svojih sestra ter moralno podpre naše sokolske slavje. Naj ne bo Slovenca-Sokola, ki bi se iz ljubezni do visoke sokol- ske ideje ne odzval našemu vabilu in bil deležen proslave našega velikega jubileja. Vsem bratom Slovencem in Hrvatom, kličo- mo torej: Na bratsko svidenje ob 40-letnici. Zdravo!

Kratke vesti.

Na kralja iz Hedžasa je bil izvršen aten- tat, ki ni uspel. Deset oseb je bilo vslad atentata usmrčenih.

Sovjetska vlada je sklenila, da zgradi v Rusiji 16 tovarn za kanone.

Josip Agon, član Čeke in morilec carske rodbine, je izvršil samomor.

Rumunski dopisni urad demantira vest, ko-

da je prišlo med regentskim svetom in Bra- tianom do kakega nesoglasja.

Vodeči tajnik amsterdamske internacionale Oudegeest je odstopil, ker se je večina de- legatov na strokovni konferenci izjavila proti njegovi politiki.

Nemška zračna Hansa otvori še ta mesec reden zračni promet na progi München—Salzburg—Celovec—Benetke.

Ne bo vladne krize na Grškem, ker so bi- la nesoglasja med Kafandarismom in Tsanlo- risom poravnana.

Sport.

Lahka atletika na Nemškem izkazuje v vseh panogah velik napredek, tako da je pričakovati na amsterdamski olimpijadi hu- de konkurence. To se je zopet pokazalo pri lahkoatletskem mitingu v Kölnu, kjer so pokazali Nemci odlične uspehe, med temi nov rekord na 4 × 400 m od DSS Berlina, kojega doseženi čas 3:20.2 odgovarja po- prečnim skoraj 50 sek. Uspehi: 100 m: 1. Houben 10.5 sek. — 400 m: Panlen (Holan- dec) 48.9 — 800 m: Böcher (Berlin) 1:57.3 min. — 5000 m: Kilp (Siegburg 15:20 — stafeta 4 × 100 m: Preusen (Krefeld) 42.2 — 4 × 400 m: DSS 3:20.2 — olimpska sta- feta: DSC, Berlin 3:34.9 — disk: Paulus (Giessen) 43.27 m — kopje: Meimer (Esto- nec) 59.87 m — krogla: Brechenmacher (Frankfurt ob/M) 14.13 m — skok v dalj: Dobermann 7.22 — skok v vis: Migault (Francija) 1.82 m.

V ameriški coni teniške tekme za Da- visov pokal se je kvalificirala Kanada za lahko zmago nad Kubo za končno rundo, v kateri bo predvidoma nastopila proti Ja- ponski. Japonci so nastopili v St. Louisu proti Mehiki in so vodili drugi dan 2:1. Za Mehiko je igral Amerikanec Robert Kinsey, Howardov brat, čeravno je japonski kapitan Shimidzu proti temu protestiral; vendar pa je podlegel prvi dan proti Yoshito Otha 2:6, 1:6, 6:4, 6:1, 6:2. Japonski prvak Tokaishi Harada je porazil brez truda Me- hikanca Unda 6:2, 6:3, 6:3. Drugi dan

sta pa zmagala v double nepričakovano Ken- sey-Bullin proti Harada-Shimidzu 7:5, 6:2, 2:6, 6:3. — Postava ameriškega mo- štvila za Davisov pokal še vedno ni definitiv- no odločena. Kot novega kandidata imenu- jejo Hennessey poleg že določenih igrajev: Tilden, Johnston, Williams, White, Chapin, King, Himter, Lott, Lang in Doeg.

Izborni plavalni uspehi. Dne 2. avgusta je plaval avstrijski vojak Eduard Bernat te- legrafske kompanije št. 2, spremljan od čol- na z dvema pionirjema ob 6.45 zjutraj ob Melka na Dunaj in je dospel na Dunaj ob 16.55. Preplaval je torej neprenehoma 110 kilometrov dolgo progo v 10 urah in 5 min. — Bodensko jezero je preplaval 18letni Jo- sip Vetter. Brez spremljevalca in brez kre- pičnih sredstev je plaval od Friedrichshave- na v Romshorn in je dospel čil na švica- rsko stran jezera. Preplaval je 11 km dolgo progo v 6 urah 40 min.

Drakonske obsodbe nogometašev na Nem- škem. Dočim v pri nas igrači radi kakega prestopka zelo milo ali pa sploh ne kaznu- jejo, ne razumejo Nemci v takih zadevah nobene šale, kakor dokazuje naslednja dva slučaja. Igrač Pfeiffer od Frankfurtske »Ein- bracht« je pri tekmi s frankfurtskim »Sport- vereinom« dvakrat od zadaj brcnil znanega švicarskega internacionalca Pachaja ter sodnika, ki ga je radi te surovosti spodil z igrišča, sledeče apostrofiral: »Ne grem, storite, kar hočete, prej se morate odstraniti Vi.« Radi surove igre je bil Pfeiffer kazno- van z enoletno diskvalifikacijo in radi žali- tve sodnika še z nadaljnima dvema meseca- ma. Razun tega je zvezno sodišče predla- galo predsedniku zveze, da se Pfeifferja za vedno diskvalificira. — Radi žalitve nekega gledalca je bil igrač SK Bayern suspendiran za dobo dveh mesecev.

Boj za Davisov pokal. Odkar je postal te- nis svetovni sport, še ni razpolagala nobena dežela istočasno s štirimi tehnično tako po- polnimi in taktično tako nadarjenimi igrači, kakor jih poseduje Francija v tej najodlič- nejši periodi svojega teniškega sporta. Pred vsem je Cochet svojo formo v tem letu tako zboljšal, da so francoske šance, da iztrgajo Davisov pokal Amerikancem, letos veliko boljše, ko lansko leto. Legenda o nemaga- ljivosti Tildena je končnoveljavno razbita, prvič radi njegovega poraza v Parizu po Lacosteju in pa vsled obeh zmag Cocheta, lansko leto v Ameriki, letos pa v Wimble- donu. »Veliki Bille«, kakor imenujejo Ameri- kanci Tildena, bo torej letos brezdomno z velikim moralnim handicapom nastopil v singlu proti Lyoncu. Na vsak način je izid singlov tudi letos odprt in izid dublov »Chal- lenge Roundov«, ki se bodo vršili 8. sep- tembra t. l. v Forest Hillu, odločilnega po- mena.

Kako so presojali v Ameriki šanse Demp- seya v boju proti Sharkeyu. Kakor znano, je vladalo v celi Ameriki za ta boksmatch velikansko zanimanje med publiko in stro- kovnjaki. V pretežni večini so prisojali več šans 25-letnemu Sharkeyu kakor 32 letnemu Dempseyu. Celot njegov prejšnji manager Kearns je stavil na Sharkeya. Izmed znanih boksarjev so bili na strani Dempseya: Ar- gentinec Firpo, Jack Delaney, Jack Renault, Sammy Mandell, Tiger Flowers in Goldstein, dočim so stavili na Sharkeya: Benny Leon- ard, Jim Jeffries, Spanec Paulino, Jess Mc Mahon, Sid Terris in Bud Tazlor.

Milijonsko darilo ali bluff? Lastnik pari- škega »Figaro«, fabrikant parfumov Coty, naznanja z veliko reklamo v svojem listu, da daje olimpskemu komiteju francoskih sport- nih savezov 1 milijon frankov na razpolago, da se na ta način omogoči predpriprave za amsterdamsko olimpijado kljub temu, da vlada zavlačuje nakazilo kreditov. Seveda si pridržuje Coty pravico, da zahteva to vsoto nazaj, čim odobri senat kredite. V nasprot- nem slučaju jih da »à fondes perdu«. — Ta nenavadna radodarnost Cotyja napram olim- pskemu komiteju nas pa nehoti spominja na veliko ponudbo, ki jo je napravil svoječasno za rešitev franka o priliki velike devaluta- cije. Takrat je hotel »položiti na oltar domo- vine vse svoje premakljivo imetje v znesku 100 milijonov frankov«, vplačal pa ni dose- daj ni enega centima.

To in ono.

ANEKDATE O SLAVNIH MEDICINCIH.

Inskripcija v začetku in testacija indeksov na koncu semestra je bila pri Brückeju ze- lo slovesna. Brücke je sedel na vzvišenem katedru, ob straneh pa sta mu sedela nje- gova asistenta profesor Flechl in profesor Exner. Flechl je prečital vsako posamezno ime ter dal nato indeks Brücknerju. Brück- ner je dijako ostro pogledal, podpisal in- deks ter ga dal nato Exnerju, ki ga je vrnil dijaku. »Gospod Gedalje B.«, je vzdiknil Flechl ter pripomnil smehljaje: »Čudno ime.« »Gedalje«, je odvrnil v sv. pismu do- bro podkovani Brücke, »je bil eden od dva- najstih malih prerokov.«

Albert, znani kirurg je bil pri rigoroznih včasih zelo ironičen. Tako je dejal nekemu kandidatu, ki je prišel k rigorozu v vojaški uniformi ter kazal prav malo znanja: »Do- slej ste služili Veneri in Bahu, sedaj služite Marsu, za Palado Ateno seveda niste imeli časa.«

Tudi v privatni praksi je nastopal Albert tuintam popolnoma neženirano. Tako ga je dal nekoč poklicati k sebi bogat pacient ra- di nedolžnega abscesa. Ko si je Albert ab- sces ogledal, je zakričal: »Radi take malen- kosti (Schmarrn) daste poklicati mene!« Nato je zapodil vrata in odšel, ne da bi bil po- čakal na honorar.

Ob priliki osemdesetletnega prominentne- ga urologa Dittla se je vršil v gostilni »Zum Riedhof« slavnosten krok, ki mu je pris- tovoval tudi Albert. Ob pozni uri se je dvig- nil ter dejal mladim zdravnikom: Lahko noč, gospodje, oditi moram, kajti moje staničev- je je infiltrirano s schwächatrom (schwä- chaisko pivo).

MODERNO PERILO.

Z velikim prevratom v modi obleke se je tudi perilo popolnoma izpremenilo. Veliki skladi po tucatih skupaj zvezanih sraje in hlače so iz naših omar izginili. Kar je bilo za časa naših starih mater ponos vsake žen- ske, to nima dandanes nobenega pomena več. Nobenega pomena nima, da bi imeli po par tucatov vsakega komada perila, tako da bi bili preskrbljeni za več let. Za opremo neveste zadostuje, če ima pol tucata dobro sestavljenih garnitur. Perilo se je popolno- ma prilagodilo obleki. Ker je odvisno od kroja obleke, odvisi od modnih izprememb. Že iz tega vzroka moramo biti pri nabavi pe- rila previdni.

Za časa stare matere, ko se je uporabljala za perilo še flanela, barhent in platno, ko se

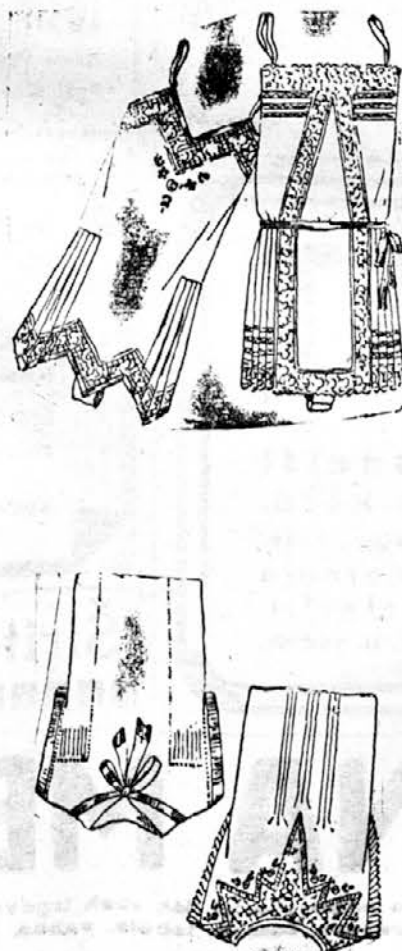
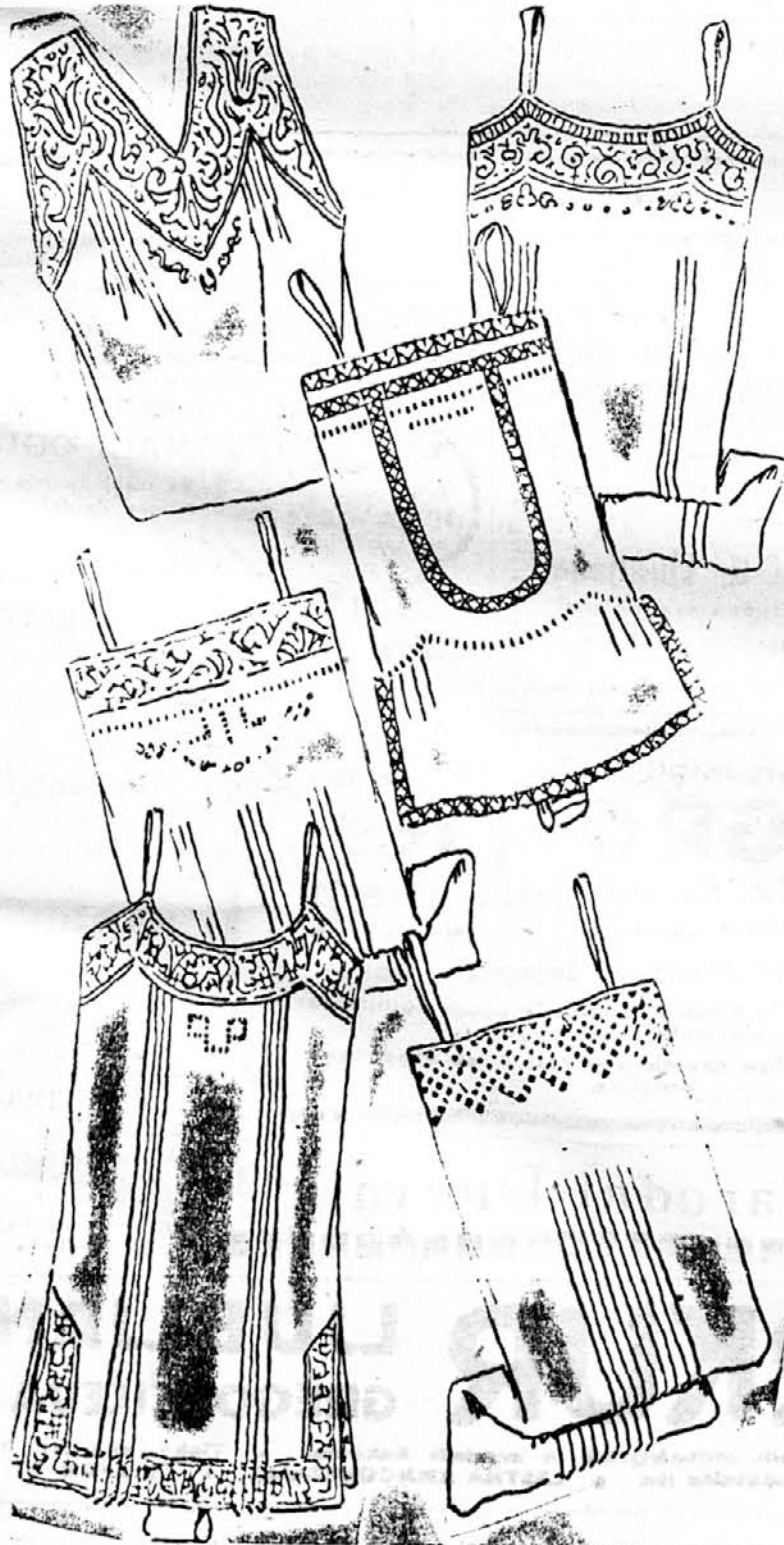
je porabilo za vsak komad za današnje čase naravnost neverjetno količino metrov, so cenili, predvsem trpežnost. Perilo naj bi bi- lo vzdržalo do smrti. To se nam zdi danda- nes groteskno.

Lahka moderna obleka zahteva tudi lahko perilo. Skoraj se nam zdi, da je izraz perilo za tanko lahko, s čipkami obrobljeno mo- derno perilo pretežak. Srajco, hlačice, telov- nik in spodnje krilo, vse te štiri stvari so dandanes reducirane v eno, v moderni kom- bine. Samo pod prav temnimi, prozornimi oblekami se nosi dandanes še spodnje krilo. Za kombine se vporablja različen material. Svila, ki se da prati in crpe de Chine dan- danes nista več luksuzno blago, ker ju pere- mo lahko doma in sta, če kupimo dobro kva- liteto, tudi prav trpežna. Tudi svileni tri-

kot se je udomačil. V Ameriki nosijo sko- raj izključno svileni trikot. Zadnja prodaj- alka nosi v Ameriki perilo iz svilenega trikot-a. Tako perilo je že zategadel zelo praktično, ker ga lahko operemo kar v la- voarju. Ni ga treba niti likati. Pri prepro- stih krojih perilo lahko sami izdelamo. Iz- mislimo si lahko najlepše kombinacije raz- nega vezanja in čipk, da okrasimo ž njimi kombiné.

Opal, batist v lepih pastelnih barvah se uporablja za kombine. Tudi čipke niso več vedno le bele, temveč crne, oker ali brige- barve. Okraski z ažur in madeira-vezenina- mi so zelo priljubljeni. Itd.

Iz naših slik je razvidno, kako pestra je moda perila. Fantazije, še bolj pa mošnjičku je tu odprto široko polje.

Mil eksaminator je bil svetovnoslavni kirurg Billroth; vendar pa je bil tudi on tuintam malo strog. Neki rigorozant je imel uravnati luksacijo rame. Diagnozo je pogodil dobro. Billroth: »No, prosim sedaj uravnajte luksacijo.« Kandidat: »Skušal bom luksacijo uravnati po metodi Schinzinger.« Billroth: »Prosim skušajte.« Kandidat: »Skušal bom predvsem ukrotiti komolec v pravem kotu.« Billroth (nekoliko bolj energično): »Torej, prosim, skušajte že vendar enkrat.« Billroth kandidata ni pustil dalje časa v škripcih, en poteg in stvar je bila urejena na splošno zadovoljstvo.

Za časa Vogla, znanega farmakologa, še ni bilo nobene učne knjige za farmakologijo; dijaki so študirali po skriptih, v katerih se je nahajal med drugim tudi lapidarni stavek: »Radix liquiritiae, preizkušeno sredstvo zoper tuberkulozo sluznic.« Vogel je izpraševal zelo natančno. Tako se je zabaval z nekim kandidatom o guttiju. »Gutti je rmenje barve«, je menil študent. »Pa kako rmenje?«, je vprašal Vogl. »Kot rumenjak.« — »Ne.« — »Kot limona.« — »Ne.« — »Lepo rmenje barve, je dejal Vogl nejevoljno.

Profesor živčnih in duševnih bolezni Meynert, urarjev in zdravnikov pač pri njihovih »Ura ne gre«, je dejal nekoč, ko je vstopil

v posvetovalnico. — »Pošljite jo k urarju.« — »Tam je že bila.« — »Hm«, je menil Meynert urarjev in zdravnikov pač pri njihovih terapevtskih akcijah ni mogoče kontrolirati.

Tudi očesni zdravnik Stellwag je bil vsikdar duhovit in originalen. »Vi imate mreno na očesu«, je dejal nekoč neki stari ženi. — »To je pač posledica dejstva, da sem toliko prejkala, ko mi je umrl mož«, je odgovorila žena. »Potem bi morale biti vse ženske slepe«, je repliral Stellwag; »kajli vse ženske jokajo. Saj so vendar solze njihovo najboljšo orožje zoper moške.«

KAKO JE PRODAL ŽID TRAMVAJ.

Lwovsko »Slovo Polsko« poroča o sledeči veseli dogodivščini:

Nedavno je prišel v Varšavo židovski trgovec iz Vlodave. Židov je prodal v Varšavi za 4000 zlatih raznega blaga ter hotel kupiti za ta denar konje in voz. Jel je povpraševati, kje bi te stvari lahko kupil. Pri tem je naletel na mladega gospoda, ki mu je pojasnil, da bi bilo najbolje, če bi kupil tramvaj. Ta gospod se mu je predstavil tudi kot lastnik tramvajskega voza št. 18. Povabil je žida, da naj sede žim v voz. Peljala sta se do končne postaje, takoj nato pa zopet nazaj.

Med vožnjo je vprašal gospod sprevodnika, koliko zasluži na dan. Sprevodnik je odgovoril, da zasluži po 500 zlatih na dan. Gospod mu je k temu čestital. Ko sta pozneje »lastnik tramvaja« in židov izstopila, sta se podala v bližnjo gostilno, kjer sta sklenila kupčijo. Žid je kupil tramvajski voz za 5000 zlatih. 4000 zlatih je odšel »lastniku tramvaja« takoj v gotovini, za 1000 zlatih pa mu je podpisal menico. »Lastnik tramvaja«, je našel »notarja«, ki je pogodbo koncipiral, podpisal in potrdil. Židov, nič hudega sluteč, je vtaknil pogodbo in potrdilo o plačani kupnini v žep in zadovoljen odšel. Ko se je zglasil naslednje jutro, kakor je bilo dogovorjeno, v remizi, da bi tramvajski voz prevzel, so mu pojasnili, da je nasel zvitemu sleparju. Ves obupan, je tekel žid na policijo, ki je prodajalca tramvajskega voza čez par dni izsledila in aretirala. Bil je, prav tako kot kupec, židov.

MARION DAVIES O ŽENSKI LEHOTI.

Pet zapovedi o temi: »Kako bi ohranila svojo lepoto.«

Prva: Katera hoče biti lepa, ne sme kopirati, naj nikdar ne verjame, da bi ono, kar se dobro prilega drugi ženi, kar dela lepo, prav tako veljalo za njo. Mnogo lažje je biti

lep v preprostih, enostavnih oblekah kot v kompliciranih večernih toaletah. To je resnica, ki je velik del žen ne verjame, toda zaradi tega vseeno ne neha biti resnica.

Druga: Varovati se je treba prevelikega lepote in nakita. Sicer napravi šele lepote obliko res dražestno, vendar je pa v njem nevarnost, ki je povzročila, da se je že mnogo dam v družbi osmešilo.

Tretja: Barva je odločilna važnost. Vsaki ženi se ne prilaga vsaka barva ali bolje povedano vsaka niansa. So ženske, ki se jim modra barva zelo lepo poda, med tem ko bo lila že precej nepovoljno vplivala na lepoto.

Četrta: Dokler ne stopi žena pred zrcalo in iskreno ne preštudira svojega tipa in postave, se ji ne bo nikdar posrečilo izbrati pravo toaleto. Dobro poznavanje lastne lepote več prispeva k okusnemu oblačenju kot najboljše krojačica. Dobro poznavanje lastne postave omogočuje ženam nizke rasti, da so videti višje, in prav tako omogoča vse korekture linije, ramen, nog itd.

Peta: Individualnost je prvi, glavni in zadnji pogoj za moderno lepoto in eleganco. Individualna je žena lahko tudi, če nosi vedno samo kupljene obleke, samo mora vedno pred zrcalom v pravem pomenu besede opretili oči.

Ilya Erenburg:

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Potem se je pa zgodilo nekaj čudnega, kar je vsak različno imenoval. Jeanne je to dojmlila po svoje; njej se je zdelo, da se je Rusija naenkrat nekako razrastla in pogotnila rožnato sobico, Journal des Débats in vse te mlade elegane, ki so ji pošiljali rože od Nojeva. Jeanne ni ničesar razumela. Reklo se je: »revolucija«, ampak Jeanne se je v šoli učila francoske zgodovine in revolucija se ji je takrat zdela skoraj privlačna: enavdušeni govori, ki so navdahnili celo samega Hugo-ja, pesem marseille-cev, slavnosti, junaška smrt kakega hrabrega zastavonoše, ki je šel proti koaliciji. Ali so ljudje v barbarskih popajah, ki so prišli v stanovanje Neyevih, da bi jih na čem ujeli, da bi napolnili sobico Jeanne z dimom mahorka¹², da bi prebrskali njeno omaro, ali pa pregledali njen otroški dnevnik, ali so nekakšne dnevne službe dam iz hišnega komiteta, ki so drhte od mraza pri dvorišnih vratih, ali so karte, s katerim je bilo treba prezebat v vrstah, da bi se dobilo nekaj kosčkov sladkorja, ali je bilo vse to sploh kaj podobno stihom Hugo-ja, ali pa stihom v Ho-

¹² Zimska visoka kučma iz krzna. (Op. prev.)

¹³ Najslabši ruski tobak, pripravljen iz sekljanih stebel tobakovih grmičev. — (Op. prev.)

mere-u, ki so opevale revolucijo?

Prijateljsko nasimihajoč se solnce, je Jeanne odganjala spomine zadnjega leta, ki je bilo še posebno težko: beg, noč v kmečki telegi pod slamo, topluška¹⁴ — šest dni v tepluški, neki Osetinci, ki so hoteli ubiti papana edino radi obeska na verižici, gneča v Rostovu, povaljeni tifuzni bolniki na peronu, ponovni beg, barža¹⁵ toneči ljudje, vihar in naveszadnje, ti puščobni, mračni tedni v Feodosiji ob rjoventu pijanih kozakov in severnega vetra. Vse to je bilo. Boljše pa je misliti, da vsega tega ni bilo. Boljše je misliti, da je ona že v Franciji, da je to — ne čudežno nastopivši topli dan, ampak prava, najzakovitejša pomlad. Ah, kmalu spet v Pariz! Jeanne se je na glas zasmejala.

Jako prijetno mi je ob takem, dovolite, da rečem, — pasjem času, srečati veselo danico!

Vštric sebe je Jeanne zagledala rdečelasega, zastavnega častnika v koštrunji kapi. Prestrašeno je vzkliknila »oprostite« in hitro šla naprej. Težka, kosmata šapa je pa v hipu upognila njeno ramo. Zaduhal je oga-ben duh po spiritu.

— Pustite me! Kako se drznete! Jaz sem inozemka! Francozinja!

— Glejte, kakor nalašč! To je še posebno prijetno! Vi si niti predstaviti ne morete,

¹⁴ Tovorni vagon za ljudski promet. (Op. prev.)

¹⁵ Rečena priklopna ladja za tovornik parnik. (Op. prev.)

kako sem že sit ruskih bab! Ampak Francozinja — to je vendar šik, kokote, splošen šato-de-fler.

Jeanne je odrinila veseljaka, pri tem je pa spodrsnila in padla na opolzka tla. Isti trenutek je zaslišala tuj glas nekoga.

— Dovolite, da vprašam, zakaj gre, gospod poročnik?

Nekdo ji je ravno pomagal, da je vstala. Pred njo je smehljal stal častnik. To pa ni bil njen žalivec. Vse se je zgodilo s tako kinematografično hitrostjo, da je Jeanne začela brez misli čistiti pomazano od gline obleko, namesto, da bi se zahvalila rešitelju, ki je kakor izrastel pred njo izpod zemlje. Neznane ji je pomagal prosto in delovito, ko da sta že zdavnaj prijatelja in sta skupaj rastla. Nazadnje ga le ni strpelo, da bi se ne nasmehnil.

— Me niste spoznali, Jeanne?

— Andrej?

Če se je Andrej že pred to minuto tako vidno veselil nepričakovanega srečanja, se je moralo zdaj njegovo veselje še povečati: na obrazu Jeanne je on razven priznanja in zadrege brez truda lahko prečital še nekaj drugega — mogoče nežnost napram njemu? ... To pomeni v resnici, da ona še ni popolnoma pozabila nanj?

Pred petimi leti, zadnje leto pred to zoprno revolucijo, kakor nalašč napravljeno, da bi Jeanne vzel najlepša njena leta, se je ona seznanila na dači¹⁶ pod Mosko z

¹⁶ Ruska letovišna vila. (Op. prev.)

mladim študentom. Tudi on je ljubil soljeni pripek, zvočni »rrrr« v Hugojevih stihih in slaščavo rdečo vrtinco. Mogoče je pa on samo govoril, da ima vse to rad, ker je v resnici malo, megleno, najbrže vsled mladosti in vzvalovanja poletne, dotlej še nepoznane nežnosti, ljubil to temnopolto, plašno deklico, inozemko, šaljivko po naravi svoji junakinjo, pripravljeno, da s svojimi petnajstimi leti razigra racine-ovsko Fedro, divjakinjo, ki je tiho plakala vsled neposrečenega poklona. Vse to je bilo že zdavnaj. Če bi se zamislilo — je bilo to sploh v drugem življenju, še pred velikim preseljevanjem duš, ki se je začelo sledeče leto poleti, ko so se preseljevale ne samo duše, ampak tudi telesa, ko je začela Rusija kochevati, grožeč se in plakač na strehah škripajočih od napora vagonov. Takrat jo je pa on vozil v čolnu po caricinskem ribniku. Zdi se ji celo, da jo je on enkrat poljubil na lice, ko sta šla v mraku mimo dačnih vrtičkov, kjer so se v luninem svitu svetlikale srebrenkaste steklene kroglice in dehte levkoje. Mogoče je pa tudi, da tega sploh ni bilo. Mogoče, da je on samo hotel to napraviti, pa ji je, ko se je nagnil, samo povedal nekaj praznega in nepomembnega o kroketu. Ne eden, ne drugi nista vedela, če je bilo to res. Splošno sta pa kaj malo mislila na ljubezen. Ta je začela v njuno življenje istočasno z ljubljenski knjižnicami, s krohetom in z levkijami. Oba sta bila še otročja.

(Dalje prih.)

Razpis.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI razpisuje oddajo

težaških in zidarskih del

za zgradbo 106 stanovanjske hiše ob Poljanski cesti in nasipu.

Ofertalni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored št. 2/II. med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti v imenovanem uradu do dne 12. avgusta 1927 do 11. ure dopoldne.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 5. avgusta 1927.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi
najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstr.

Na veliko!

Nizke cene!

GALANTERIJA

D. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, vilice (pribor) alpaka, aluminij, škarje za prirojevanje in obrezovanje trt, žepni noži, glavniki, razni sukancl, drefta, svila v vseh barvah samo pri

JOSIP PETELINC-U, Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Postrežba točna! Nizke cene! Na veliko!

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41
Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavi vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. B. za ekspresno pošiljke.

Širite »Narodni Dnevnik«!

WECK

čaje in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najbolj. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri trdk Fraktus, Ljubljana.

Drva - čebin

Woltova 1/II. - Telef. 14

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Dipl. pravnik

želi nastopiti primerno isušbo. — Cenj. ponudbe pod šifro »Pravnik« na upravo lista.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. dopise na upravo tega lista pod šifro »Zanesljiv«.

Proda se ceno

pohištvo, štedilnik in mala pečka. Naslov pove upravo lista.

KUPIMO

sledeče knjige — tudi rabljene: »Trije mušketirji«, »Dvajset let pozneje«, »Deset let pozneje«. Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG. IND. D. D.

Se pripravlja za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih listov. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVARNICA. * TELEFON. ŠT. 2345

Izdajatelj: Aleksander Zelesnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.